

การประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนที่คัดสรรแห่งหนึ่งใน
จังหวัดจันทบุรี

อัครี บุญช่วยเหลือ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อัครี บุญช่วยเหลือ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.สุวดี สกุลคุ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บารมี)

..... กรรมการ

(ดร.สุภาภรณ์ ดั่งแพง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.สุวดี สกุลคุ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บารมี)

..... กรรมการ

(ดร.สุภาภรณ์ ดั่งแพง)

..... กรรมการ

(ดร.วิวัฒนา บรรเทียงสุข)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๒๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2551

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถของอาจารย์ ดร.สุวดี สกุลคุ ในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนการให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์กรรมการสอบปากเปล่าทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านนายแพทย์เสริมศักดิ์ สุทธิคุณาวิวัฒน์ นายแพทย์สาธารณสุข จันทบุรี และผู้อำนวยการโรงพยาบาลแก่งหางแมว ที่ได้ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อ

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ตลอดในการทำวิจัยในครั้งนี้

คุณความดี และประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ บิดา และมารดา ที่เป็นกำลังใจให้ รวมทั้งขอมอบแต่คณาจารย์ทุกท่านที่คอยสนับสนุน เป็นกำลังใจ และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยได้มีความรู้และนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการทำการวิจัยจนประสบความสำเร็จในครั้งนี้

อัชรี บุญช่วยเหลือ

46910047: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: การประเมินผลการปฏิบัติงาน/ พยาบาลวิชาชีพ/ โรงพยาบาลชุมชน

อัครี บุญช่วยเหลือ: การประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชน
ที่คัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดจันทบุรี (PERFORMANCE APPRAISAL OF PROFESSIONAL NURSES AT
A SELECTED COMMUNITY HOSPITAL IN CHANTHABURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์:
สุวดี สกุลจุ, Ph.D., จุฬาลักษณ์ บารมี, Ph.D., สุภาภรณ์ ดังแพง, D.N.S. 116 หน้า, ปี พ.ศ. 2551.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายการประเมินผลการปฏิบัติงานในความคิดเห็นของพยาบาล
วิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนที่คัดสรรแห่งหนึ่งในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกผู้ให้ข้อมูล
แบบเจาะจงเจาะจง คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในกลุ่มการพยาบาล จำนวน 11 ราย เก็บรวบรวมข้อมูล
โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูล
ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน แบ่งได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความหมายของ
การประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1.1) การเปรียบเทียบค่าของงานที่ทำ
และ 1.2) การดูที่พฤติกรรมของผู้ถูกประเมิน ด้านที่หนึ่งการเปรียบเทียบค่าของงานที่ทำ ได้แบ่งเป็น 3 หัวข้อคือ
ความมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพของงาน และปริมาณงานที่ทำ ด้านที่สองการดูที่พฤติกรรมของผู้ถูกประเมิน
แบ่งเป็นด้าน 3 ข้อ ได้แก่ พฤติกรรมการให้บริการ พฤติกรรมการแต่งกาย และพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์
2) ความคิดเห็นในฐานะผู้ประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ 2.1) ความคิดเห็นต่อการประเมินผล
การปฏิบัติงานในด้านบวก ซึ่งได้แก่ การนำมาใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาบุคลากร และนำมาใช้ประกอบ
การพิจารณาความดีความชอบ 2.2) ความคิดเห็นต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านลบ ซึ่งมี 5 ข้อ ได้แก่
2.2.1) ความรู้สึกไม่สบายใจที่ต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน 2.2.2) มีความรู้สึกว่าการเกณฑ์ที่ใช้ประเมินมีความ
ครอบคลุมแต่ขาดความชัดเจน 2.2.3) การประเมินผลไร้ประโยชน์ 2.2.4) การประเมินผลก่อให้เกิดความขัดแย้ง
และ 2.2.5) การประเมินผลก่อให้เกิดความเครียด
3) ความคิดเห็นในฐานะผู้ถูกประเมิน แบ่งได้เป็น 4 ประเด็น คือ 3.1) ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน
แบ่งเป็น 3 ข้อคือ 3.1.1) ความรู้สึกที่มีต่อผู้ประเมิน มีทั้งด้านบวก คือ การยอมรับในการประเมิน และด้านลบ
คือ รู้สึกว่าผู้ประเมินไม่ยุติธรรม มีความลำเอียง และมีมุมมองคับแคบ 3.1.2) คุณสมบัติของผู้ประเมินที่ควรมี
ซึ่งได้แก่ ควรมีประสบการณ์ในการบริหารงาน และควรมีความยุติธรรม 3.1.3) บุคคลที่ต้องการให้ทำหน้าที่
ประเมินผล โดยเสนอให้ใช้หลายคนประเมิน 3.2) ประโยชน์ที่ได้จากการประเมินผล ได้แก่ 3.2.1) นำไปใช้
ในการพัฒนางานและพัฒนาบุคลากร 3.2.2) นำไปใช้สร้างขวัญและกำลังใจ และ 3.2.3) นำมาใช้ประกอบการ
พิจารณาความดีความชอบ 3.3) ผลกระทบที่ได้รับจากการประเมินผล ในด้านบวก ได้แก่ การทำให้มีขวัญ
และกำลังใจ และในด้านลบ ทำให้รู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจ รู้สึกเสียใจ และไม่พึงพอใจ และประเด็นสุดท้าย
3.4) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการประเมินผล ได้แก่ เกณฑ์ที่ใช้ควรมีความชัดเจนและเป็นเกณฑ์กลาง และควรมี
การแจ้งผลการประเมินกลับอย่างไม่เป็นทางการ

46910047: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PERFORMANCE APPRAISAL/ PROFESSIONAL NURSES/ COMMUNITY HOSPITAL

ACHAREE BOONCHUAILUEA: PERFORMANCE APPRAISAL OF PROFESSIONAL NURSES AT A SELECTED COMMUNITY HOSPITAL IN CHANTHABURI PROVINCE. THESIS ADVISORS: SUWADEE SAKULKOO, Ph.D., JULALUK BARAMEE, Ph.D., SUPRAPORN DUANGPAENG, D.N.S. 116 P. 2008.

The purpose of this qualitative research was to describe performance appraisal as perceived by professional nurses at a selected community hospital in Chanthaburi province. Initially, the 11 professional nurses working at nursing unit were selected as the participants. The in-depth interview, participant observation, and document study were important tools in finding three main areas, performance appraisal definition, the opinion as the evaluator and the opinion as the evaluatee.

The performance appraisal definition was composed of three parts. The performance assessment estimated the quality of work, professional merit, and work improvement.

The opinion as the evaluators was divided into five components. The first component was an assessment attitude toward both positive and negative thinking; the second component was individual evaluation principles that included good and bad principles; the third component was an assessed factor which was divided into 4 parts, achievement, quality of work, obedience, and providing service; the fourth component was an evaluation benefit which was for work development; the fifth component was the effect of assessment.

The opinion of the evaluatee was divided into 4 components. The first component was opinion for appraisal that included feeling for evaluators, property of appraisal and the quality of evaluators. The second component was a benefit from an assessment that was divided into 3 part - development, morale, and merit. The third component was effect of assessment that covered both positive and negative consequences. Given these points, understandable assessment criteria and classified feedback evaluation played an important role in assessment manners.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	8
ข้อมูลเกี่ยวกับโรงพยาบาลชุมชน.....	21
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
สถานที่ศึกษา.....	32
ผู้ให้ข้อมูล.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	39
4 ผลการวิจัยและการอภิปรายผล.....	41
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล.....	41
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	83
ข้อมูลทั่วไป.....	83
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	83
ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย.....	85
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก.....	98
ภาคผนวก ข.....	100
ภาคผนวก ค.....	102
ภาคผนวก ง.....	105
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	116

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตาม เพศ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส หน่วยงานที่ปฏิบัติ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์เรื่องการประเมินผล การปฏิบัติงาน.....	42

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิโครงสร้างโรงพยาบาลชุมชน.....	22
2 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในด้านความหมายเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของผู้ให้ข้อมูลในประเด็นการเปรียบเทียบค่าของงานที่ทำ.....	48
3 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในด้านความหมายของการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเป็นการดูที่พฤติกรรมของผู้ถูกประเมิน.....	51
4 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ประเมินต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านบวก.	55
5 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ประเมินต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานในด้านลบ...	64
6 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ถูกประเมินต่อผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน.....	72
7 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ถูกประเมิน เรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมิน ผลการปฏิบัติงาน.....	76
8 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ถูกประเมิน เรื่องผลกระทบที่ได้รับจากการประเมิน ผลการปฏิบัติงาน.....	79
9 แผนภูมิแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ถูกประเมิน ในประเด็นข้อเสนอแนะที่ได้จาก การประเมินผลการปฏิบัติงาน.....	82